

Kulturdepartementet

17 APR 2011

2010 / 5024 - 052

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Oslo, 11. april 2011

Høring – NOU 2010:14 Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt – en moderne mediestøtte.

Det vises til departementets høringsbrev av 17. januar 2011 vedrørende ovennevnte.

Innledning

I midten av desember la Mediestøtteutvalget, under ledelse av Yngve Slettholm, fram sin utredning om mediestøtte. Norsk lokalradioforbund (NLR) var dessverre ikke representert i utvalget, men har helt siden opprettelsen av utvalget og underveis i prosessen hatt en positiv og åpen holdning til utvalgets arbeid. Forbundet har også overfor utvalget presentert sine synspunkter på mediestøtten.

Utvalget konkluderer med at støttetiltak er nødvendig for å sikre befolkningen bred tilgang til nyheter og samfunnsdebatt av høy kvalitet og redaksjonell standard. Utvalget fremmer to helhetlige forslag for en framtidig mediestøtte. *Flermedialitetsalternativet* innebærer fortsatt momsfritak for papiraviser, men med en ny lavsats på åtte prosent for digitale redaksjonelle tjenester. I *Omfordelingsalternativet* blir det foreslått å innføre en lik momssats på åtte prosent både på papiraviser og digitale redaksjonelle tjenester. Videre foreslås det en ny støtteordning basert på redaksjonelle kostnader og en vesentlig økning av prosjektstøtte som virkemiddel.

Avisene sikres, usikkert for lokalkringkasting

Selv om utvalget vil endre ordningen for produksjonstilskuddet til å være plattformuavhengig, konstaterer vi at utvalgets arbeid stort sett omhandler dagspressens rammevilkår knyttet til ordningen med momsfritak og direkte produksjonsstøtte (pressestøtte).

I utredningen er det foretatt omfattende analyser og konsekvenser av endringer i støtteordningene for de enkelte mediene. Blant annet er det presentert detaljerte oversikter over hvilke konsekvenser en lavsats for momsstøtte vil få og hvordan avisene skal få kompensert inntektstapet med nyordningen. Lokalradioforbundet har i flere år stilt spørsmål om momsfritaksordningen for avisene, men spørsmålet er hvilken hensikt den foreslåtte endringen har når inntektstapet for avisene likevel skal kompenseres.

Støtteordninger for lokalradio- og tv er i utredningen begrenset til en kort presentasjon av dagens ordninger. Utvalget går inn for å utvide denne ordningen til å gjelde flere medier. Hvilke konsekvenser dette får, er det vanskelig å lese seg til i utredningen. Etter vår oppfatning innebærer endringene ingen tydelige løsninger som signaliserer merkbar økt støtte til lokale kringkastingsmedier. Nåværende støtteordninger til lokalradio innebærer en årlig støtte på knapt fem millioner kroner. Vi klarer altså ikke å se hvilke konsekvenser de foreslåtte endringer får for lokalradio. Dette gir grunn til bekymring.

Hvem produserer nyheter?

De omfattende støtteordningene for avisbransjen har med rette vært begrunnet med at de representerer en viktig produsent av riks- og lokalnyheter. Derfor har også Norsk lokalradioforbund støttet en målrettet ordning med produksjonsstøtte.

I utredningen er det vist til den danske og norske *nyhetsundersøkelsen*. På grunnlag av innsamlet materiale i uke 46 i 2009 fra en del navngitte medier, konkluderer utredningen med at dagsavisene er hovedleverandør av originalnyheter og at tv- og radiokanaler videreutvikler disse nyhetene. Etter det vi kan se, har ikke lokalradio vært med i undersøkelsen.

Vi ser ikke bort fra at den nye konsesjonsordningen for lokalradio har fått og kan få utilsiktede løsninger når det gjelder produksjon av lokalstoff og lokalnyheter. Men et enkelttilfelle må ikke overskygge det faktum at lokalradioene står for en vesentlig og allsidig produksjon av sjølgavde og egenproduserte nyheter. Det har de gjort i snart 30 år, og det er utviklet en betydelig kompetanse i norske lokalradioredaksjoner.

Et stort flertall av de nyhetsbaserte allmennradioene lever side om side med lokalaviser. Her er LLA (Landslaget for lokalaviser) -avisenes pressestøtte direkte konkurransevridende, ettersom produksjonsstøtten de mottar årlig i flere tilfelle utgjør ei årslønn for en journalist. Dersom lokalradioen hadde fått samme statlige støtte som lokalavisa i nabohuset, ville nyhetsjournalistikken lokalt blitt ytterligere styrket.

Norske lokalradioer representerer et allsidig mangfold. Noen er musikk- og underholdningsbaserte med lite nyhets- og aktualitetsfokus, mens andre - og spesielt allmennradioene - har nettopp lokale nyheter, aktualiteter, sport og kultur som bærende i sin journalistikk. Lokalradioene er også hurtige og viktige formidlere av trafikkinformasjon og har stor beredskapsmessig betydning. Nyhetsdekning av hendelser som trafikk, ulykker, flom, brann og andre løpende hendelser formidles fortsatt raskest til publikum via radio. NLR forventer at disse radioene blir del av en ny mediestøtte.

Vi vet at det produseres en stor mengde eksklusive og originale nyheter på lokalradioene. Dette kan dokumenteres. Ikke minst allmennradioene står for en stor del av lokalproduserte nyheter og reportasjestoff.

For de fleste stasjonene er dette *pulsslaget* for programvirksomheten. Av blant annet praktiske årsaker blir nyheter på både på riks- og lokalplan på radio i mindre grad registrert av andre medier, men både NRK og regionavisene bruker jevnlig stoff fra lokalradio.

Vår erfaring er også at lokalradioene er samvittighetsfulle og påpasselige med kildehenvisninger til andre mediers nyhetssaker. Flere av våre stasjoner har imidlertid uttrykt frustrasjon over at en del aviser ikke praktiserer kildehenvisning slik de bør gjøre.

Prosesen videre

Selv om utredningen bærer tydelig avis-slagside, er det også signaler om nytenkning vi med spenning ser fram til vurdert i forhold til andre aktører enn avismediene.

Det er gledelig at utvalget vil bygge på prinsippet om plattformuavhengighet når det gjelder de nye støtteordningene. Men, vi forventer at myndighetene avklarer hvordan lokalkringkasting kan sikres både bedre og mer forutsigbare vilkår i framtiden.

Kort om Norsk lokalradioforbund og ny konsesjonsperiode

Norsk lokalradioforbund (NLR) har i dag 141 medlemmer og skal ivareta interessene til en medlemsmasse sammensatt av stasjoner med et stort mangfold. NLR er assosiert medlem i Norsk Presseforbund og er høringsinstans for saker fra myndighetene som har relevans for lokalradio. Etter en lang prosess for å få fastsatt rammevilkår og søknadskriterier, er «lokalradiolandskapet» nå fastsatt for perioden 2010 - 2016. Myndighetene har i den nye perioden delt lokalradioene inn i tre typer; 24/7, allmennradio og nisjeradio.

Økonomiske vilkår

Lokalradioene har ikke generell produksjonsstøtte eller annen form for driftsstøtte. Etter søknad tildeler Medietilsynet årlig støtte til særskilte programproduksjoner, kompetansehevende tiltak, utviklingsprosjekt og driftsstøtte til radioer rettet mot etniske og språklige minoriteter.

Medietilsynet har gitt et tilskudd til lokalradiostasjonene på totalt kr 3,9 mill for 2011 fordelt på 86 tildelinger.

Omsetningen i lokalradioene har de siste årene vært på ca. 350 millioner kroner. Av dette utgjør reklame rundt 60 prosent og bingo 23 prosent.

Lokalradio som demokratisk aktør

Helt siden lokalradio ble en realitet her i landet i 1981, har stasjonene representert et stort mangfold med vekt på lokalt innhold frå kultur og samfunnsliv. Dette har vært, - og er, et bærende element i programproduksjonen. Tildelingen for ny konsesjonsperiode (2010-2016) var basert på en skjønnhetskonkurranse med sterk vekt på nettopp lokalt innhold og lokale nyheter. Lokalradioen har vært, - og vil i framtida være en viktig demokratisk aktør som fremmer mangfold og ytringstilgang.

Dette blir blant annet synliggjort i en bred dekning av lokalpolitikk, og mange stasjoner overfører kommunestyremøter direkte. Tilbakemeldingene fra lokale myndigheter er mange og positive. Mange lokalradioer er også beredskapsradio og har hatt en sentral funksjon i flere krisesituasjoner.

Hemmer dagens ordning kvalitet, mangfold, utvikling og endring?

Etter vår oppfatning var det et strategisk riktig grep som ble gjort på 60-tallet da ordningen med pressestøtte (produksjonsstøtte) ble etablert. Alternativet ville trolig resultert i en kraftig sanering av aviser på 60- og 70-talet.

Produksjonstilskuddet har hatt en klar politisk målsetting om å fremme mediemangfold og en differensiert presse og hatt en langt tydeligere innretning enn ordningen med momsfristak (nullmoms). Produksjonsstøtten har klart rettet seg mot nr. 2-aviser, lokalaviser og meningsbærende aviser, mens nullmomsen har gitt en gevinst til både store og små, rike og fattige aviser. Derfor er produksjonsstøtten etter vår oppfatning mer målrettet og bedre tilpasset enn nullmomsen når det gjelder å sikre mangfold. *Mangfold* er et begrep som må defineres på nytt.

Ordningen må derfor tilpasses utviklingen og endringen i medietilbudet. Det er ikke bare avisene som ivaretar mangfoldet, samfunnsdebatten og ytrings-adgangen. Andre medieplattformer som radio, fjernsyn, internett og sosiale medier bidrar også til mangfold og bred samfunnsdebatt. Vi mener at støtten i utgangspunktet skal være plattformnøytral.

Aktuelle forslag til endringer

Primært ønsker NLR innføring av et likebehandlingsprinsipp som innebærer at ordningen med pressestøtte blir mediestøtte og omfatter flere plattformer enn aviser. Forutsetningene for å få slik driftsstøtte bør være omtrent de samme som er lagt til grunn for ordningen slik den er i dag. For å realisere en ny kanal-uavhengig og plattformnøytral ordning, er det nødvendig å øke den totale økonomiske rammen dersom ikke eksisterende mottakere av pressestøtte skal få en kraftig inntektsreduksjon.

Sekundært kan den økonomiske ramma være som i dag, men ha en ny og utvidet innretning basert på en plattformnøytral ordning. Dette innebærer at de avisene som får støtte i dag, vil få redusert sine tilskudd.

Uavhengig av dette foreslår vi at de økonomiske rammene for tilskudd til programstøtte, kompetansehevende tiltak og utviklingsprosjekt til lokal-tv og lokalradio blir utvidet kraftig i forhold til i dag. I tillegg foreslår vi at reglene for å få tilskudd blir endret og i større grad får preg av å være driftsstøtte enn tilfellet er i dag.

Det må være en forutsetning at størrelsen på midler til lokalradio- og lokal-fjernsyn økes og at støtten til organisasjonene opprettholdes med minimum omfanget dagens ordning.

Også små redaksjoner er viktige i dagens medieverden og bør likebehandles i lys av flere momenter, herunder nærhet til kilder og for rekruttering til bransjen.

Fagutvalgets rolle bør opprettholdes og det bør vurderes om ikke alle støtteberettigede skal tildeles midler etter søknad og ikke bare etter eksempelvis oppslagstall som i dag. Potensielle lesere bør ha samme parameter/vekt som potensielle lyttere og brukere i tildelingsprosessen i likhet med krav til dokumentasjon om forsvarlig drift og regnskapsførsel og eiersits.

Med hilsen

For styret i Norsk lokalradioforbund

Andreas Reitan (s)
Styreleder

Erik Fagernæs
Daglig leder